

Asia: VN/34601/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

Arene pitää hallituksen esityksen taustalla olevaa tavoitetta hyvänä eli opiskelupaikan tarjoamista mahdollisimman monelle sellaiselle, jolla ei ole vielä korkeakoulututkintoa tai opiskelupaikkaa. Korkeakoulutuksen kasautumisen ehkäiseminen on perusteltua koulutustasomme nostamiseksi. Sääntö on jo tällä hetkellä jo käytössä siirtohauissa, mutta nyt se laajenee koskemaan myös korkeakoulujen yhteishakua ja erillisvalintoja.

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

Perustavoitteen eli koulutustason noston näkökulmasta juuri tämä yksittäinen keino ei ole kovin tehokas. Opiskeluoikeudesta luopumalla paikka ei ”palaudu uusiokäyttöön”. Säännös saattaa kuitenkin edistää tavoitteellisempaa opiskelua, mutta aiempien uudistusten valossa tämä ei liene kovin realistinen odotus. Opetus- ja ohjausresurssia kokonaisuudessaan muutos saattaa vapauttaa korkeakouluissa, mitä voi pitää nykyisessä resurssitilanteessa tärkeänä.

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

Uudistusta valmistellessa ei ole tehty vaikutusarviointia, mikä ei ole hyvän lainsäädäntövalmistelun mukaista. Tällöin on myös jäänyt arvioimatta korkeakouluille muutoksesta väistämättä koituva hallinnollinen kuorma. Asiassa on myös varauduttava epäselviin tilanteisiin.

Muut huomionne esityksestä

Samaan aikaan ammattikorkeakoulujen rahoitukseen tehtyjen leikkausten kanssa toteutettavat kiristykset tutkintoon johtavassa koulutuksessa voivat tuottaa ennalta-arvaamattomia yhteisvaikutuksia pitkällä aikavälillä. Resurssien vähentyminen on myös aiheuttanut sen, että uusien jatkuvan oppimisen tuotteiden kehittäminen on hyvin haasteellista. Yhteisvaikutuksena leikkaukset ja lainsäädäntöön tehdyt muutokset vaikuttavat todennäköisesti henkilöiden mahdollisuuksiin uudistaa osaamistaan työelämän vaatimusten mukaisesti.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta huomio kiinnittyy myös siihen, että muutoksen kohteena olevasta ryhmästä $\frac{3}{4}$ opiskelee yliopistossa. Korkeakoulupolitiikasta tilanne on tuttu: yliopistojen ongelmia pyritään ratkaisemaan ammattikorkeakoulujen avulla tai niiden kustannuksella.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry